

Den næste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov angaaende Forandring i Lov af 28de Mai 1880 om Oprettelse af tvende Kreditforeninger for Ciere af mindre Eiendomme paa Landet.

(Lovforslaget findes i Tillæg A.)

Ordføreren for Forslagsstillerne

(L. H. Nielsen): Loven af 28de Mai 1880 er nu snart 2 Aar gammel og har allerede virket i 3 Terminer. Det vil vel derfor ikke være urimeligt, at jeg i Anledning af det Lovforslag, der nu ligger for til Forhandling, giver en Slags Oversigt over, hvorledes den Lov har virket. Der fremsførtes jo, dengang Loven af 28de Mai 1880 blev vedtagen, mange Betænkeligheder mod den. Man sagde blandt Andet, at der var ikke Trang til en saadan Lov. Jeg tror, den Maade, hvorpaa Foreningen har virket, navnlig i Sylland — det er den Provinds, hvortil jeg først skal holde mig, jeg skal siden komme til Verne — har godtgjort, at der i hvert Fald i Sylland var i høj Grad Trang dertil. Den første Termin, da Loven kom til at virke, nemlig i Efteraaret 1880, blev der optaget 1,689 Interessenter med en Laane-kapital af 1,905,750 Kr. I Juni Termin 1881 blev der givet 837 Laan med et Kapitalbeløb af 884,050 Kr., og i sidste Termin er der indtraadt 703 Interessenter med en Laanekapital af 748,050 Kr. Det er tilfammen et Antal Interessenter af 3,229 med en Laanekapital af 3,537,850 Kr., altsaa omtrent halvsjerde Million. Jeg tror, at det er et tilstrækkelig talende Bevis for, at der har været Trang til Loven. Jeg tror altsaa, at den Grund er tilstrækkelig modbevist for Syllands Vedkommende. Man anførte dernæst mod Loven dengang Frygten for, at Husmændene vilde blive aldeles berusede, naar de kunde komme i Besiddelse af saa mange Penge, og vilde optage Laan, hvad enten de trengte til dem eller ikke. Ogsaa i saa Henseende have Kjendsgjerningerne, haaber jeg, virket beroligende, thi de vise, at det kun er i en meget ringe Grad, at man har optaget nye Laan. To Trediedele af den nævnte betydelige Laanesum er gaaet til Afbetaling af gammel Gjæld enten til Sparekasser, til Private eller til Banker, Gjæld, der ofte var stiftet paa meget hørbefulde Vilkaar. Derom har man dels kunnet faae Oplysning gennem Pantebogsattester, dels ad private Veie. Foreningen for Syllands Vedkommende har undersøgt det og fundet det Resultat, jeg her nævnte. Jeg tror, at dette er tilstrækkeligt Vidnesbyrd for, at Husmændene ikke have benyttet Loven til at gjøre Gjæld, uden det var nødvendigt. Det vilde ogsaa være besynderligt, at den Klasse, der maa arbejde haardt for det daglige Brød

og se paa hver Dre, inden den udgives, just skulde betages af Lyft til at gjøre unødvendige Laan. I saa Henseende have Kjendsgjerningerne altsaa tilfulde vist, at de onde Spaadomme ikke ere gaaede i Opsyldelse. Den tredie væsentlige Anse, man i sin Tid fremsførte mod Loven, var den, at man sagde, der vilde opstaa en hel Klasse af Husmænd, af Nybyggere med jordløse Huse, som vilde indtræde i Foreningen og blive dens Kuit. Hvorledes har Lovforslaget virket i den Henseende? For Syllands Vedkommende paa den Maade, at der kun er indtraadt 150 jordløse Huse med meget ubetydelige Laanesummer, i enkelte Amt, Nalborg og Hjørring, kun 2 à 3. Jeg tror, at det derigennem er tilfulde godtgjort, at de onde Spaadomme, som man dengang fremsatte, ikke ere gaaede i Opsyldelse. Endelig har man fremhævet, at der vilde være stor Fare forbundet dermed for Statskassen, idet Husmændene vilde være daarlige Betalere, men ogsaa denne Mening have Kjendsgjerningerne baade for Syllands og Vernes Vedkommende modtaget, idet der i den første Termin ikke var en eneste Restancedrager, og i den anden, sidstafgikte December Termin, da der skulde indbetales i Renter og Afdrag 72,000 Kr., var der kun een Restance paa 20 Kr. Jeg haaber, at man derigennem vil erkjende, at Husmændene ere gode Betalere. Hvad angaar Forholdet mellem de givne Laan og Eiendommens Værdi, er Forholdet det, at der er ublaant 42,93, altsaa paa det Nærmeste 43 pCt. af Eiendommens Lagationsværdi. Der foreligger Vidnesbyrd rundt omkring fra for, at man ved Vurderingerne gaar meget forsigtig tilværks; man tør haabe, at naar Foreningerne faae deres egne Vurderingsmænd — den ene har allerede faaet det, og den anden er, saa vidt jeg veed, ifærd dermed — og jo mere de saaledes komme til at gaa frem efter de samme Grundsætninger, des flere og kyndigere ville de gaa frem. Der er imidlertid Mangler ved Loven, som den er; der er i mine Tanker to betydelige Mangler ved den. Den ene er den, at Eiendommens Lagationssum er for lille, og den anden er den korte Amortisationstid, som har nødvendiggjort, at man har maattet tage i Renter, Afdrag og Administrationsomkostninger 5 1/2 pCt. Den Femtedel skulde uregtelig helst bort, og den havde heller ikke været fornøden, naar man havde givet en Amortisationstid som den, man for nylig har givet f. Ex. den københavnske Forening, hvor det jo dog kunde synes, at det var endnu mere nødvendigt, at der var en raskere Amortisation. Havde man givet en Amortisation som denne, nemlig paa 63 Aar, eller som Landmandsbanken paa 52, eller som den vest- og sønderjydske Kreditforening paa 56 Aar, havde man ikke behøvet at komme op over de 5 pCt. Det er uregtelig en Feil, at man er kommen op derover. Der er ogsaa en anden Feil, som søges rettet ved det